

Karl-Axel Brorsson har fiskat alla fiskarter

Karl-Axel Brorsson – fiskare och sjöman. Foto: Terje W. Fredh

Sen kväll i Skagen på 70-talet. Vid kaj ligger fiskebåten Klingerö med tre man. Plötsligt utbryter en explosionsartad brand. De tre männen ombord kunde sätta sig i säkerhet. En var Karl-Axel Brorsson från Fisketången. Båten fick stora skador och låg länge för reparation.

Tidigare hade Klingerö ålagts att installera en säkerhetsdetalj som byggde på elström. Det var den detaljen som orsakade branden. Vid sjöförklaringen undrade Karl-Axel vilket ansvar det låg på den svenska myndigheten men detta kunde inte rätten ta ställning till.

Karl-Axel växte upp från 1932 på Fisketången, pappan var fiskare och 1942, mitt under kriget, fick Karl-Axel lov att följa med båten Disa på en veckofiskeres i Skagerak.

Fisket skedde i vatten där minrisken var påtaglig.

Som 15 åring blev Karl-Axel kockjungman på en bohusskuta. Förutom att laga mat skulle han hjälpa till med vakt, underhållsarbete och lossning.

Karl-Axel minns: Först lasten var gatsten från Malmö till Malmö. Jag och en kamrat stod i lastrummet, vi skulle greppa två stenar mellan händerna och kasta dem i en järnkasse. Vi saknade handskar och händerna blev blodiga, dessutom var vi mycket trötta fram efter att ha flyttat på 200 ton sten.

Nästa last fick vi från en sandsugare men ett missöde gjorde att sandblandat vatten hamnade i maskinrummet.

Vi fick skyffla sand och vatten i hinkar och bära upp på däck. Från Öresund seglade vi till Göteborg där en bogserbåt drog upp oss till Surte där lasten skulle lossas.

Karl-Axel kom att vara i många fraktskutor, en hette Tylö, byggd på 1800-talet men ombyggd flera gånger. Seglade en tid med sand som lastades vid Underås sandtag.

Lyckat islandsfiske

Flera säsonger var Karl-Axel på drivsgarnsfisk efter sill kring Island.

En av båtarna hade kapacitet att ta emot 1250 st. 135 kg tunnor. Starten på fisket gav bara tre tunnor i första sättet och det blev inte speciell mycket bättre. Då kom Karl-Axel och hans kamrater på att lyssna på radorapporter från ett norsk forskningsfartyg. Beslutet blev att man skulle följa efter de norska båtar som fiskade sill. Karl-Axels båt hamnade vid Björnö och Jan Mayen, första sättet blev succé, 370 tunnor på en gång. Totalt fångade man sill till 1250 tunnor innan man vände hemåt.

– Köpare var fabriker på Klädesholmen, minns Karl-Axel. Där fanns ett dussintal fabriker som skulle ha lasten, det innebar lossning vid många bryggor på ön.

Karl-Axel har fiskat alla fiskar som fanns och finns i Västerhavet.

En tid var det bra priser på haj som fiskades med garn kring Väderöbod, med en fångst på 175 hajar var det ett tungt arbete att dra ombord fångsten.

Köparna fanns i Skagen där man rökte hajen vilken marknadsfördes som havsål nere i Europa. När vattnen var rena och det fanns gott om föda på 50-talet fiskade en del båtar tonfisk. Karl-Axel minns de kraftiga krokarna och tonfiskar vilka kunde väga 400 kg.

En tid passade en del bohufiskare på att fånga sill vid Shetland med Lerwick som bashamn. Någon gång låg man i hamn och passade på att besöka ortens hotell.

– Jag minns en trevlig kväll på en restaurang i Lerwick, säger Karl-Axel. Andra gäster var grundsunds fiskarna Allert, Eskil och Göte Karlsson som spelade munspel och fiol.

Vi sjöng och hade trevligt, till sist kom restaurangens källarmästare och spelade piano.

Karl-Axel har alltid vart intresserad av sång och musik.

En period när man lossade fisken i Göteborg gick fiskarna första kvällen till Kustens hotell för att äta. En kväll var Evert Taube på besök och han lovade sotenäsfiskarna att sjunga om han blev undfägnad med någon dryck.

Sotenäs fiskarskola

Röe Gård

Sotenäs fiskarskola

En gång var Sotenäs en stor fiskekommun. Första fiskarskolan startades på Hovenäset och 1985-86-87 senare i Kungshamn.

Studierektor Strandell var en drivande kraft att få igång utbildningen där Karl-Axel, lärare från skolan och olika yrkesmän undervisade i teori och praktik. Karl-Axel lärde eleverna att bli splejsa ihop varjer. Av den första årskursen med 10 elever blev sju fiskare och i en annan med 12 elever blev nio fiskare.

Finalen på utbildningen var en studieresa till ett motorföretag i Fredrikshavn.

Alla fiskarter har Karl-Axel fiskat, som matfisk är rödspotta och makrill några favoriter, den egna kryddsillen efter ett gammalt recept är en annan delikatess. Lubb, samma art som långa är en jättegod fisk, svårigheter är bara att få loss det läderartade skinnet.

– Vi skar ofta lubben i bitar och hade som agn, minns Karl-Axel. Merparten av Karl-Axels liv har vart på sjön, borta från hemmet i långa perioder, där maken Birgit fick klara att ensam uppfostra tre barn och sköta hemtjänsten. Fick jag leva om mitt liv skulle det bli fiske säger Karl-Axel. Yrket hade en frihet som inte fanns på land. Han syftar då på det gamla fria fisket och inte till dagens där fiskarna är övernitiskt kontrollerade av myndigheterna.

Terje W Fredh